

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov: **1/ Z. U., P. S. L.-T., X. L.** - T., IČO: X., **2/ L. D., P. S. L.-T., X. L.** - T., IČO: X., obaja zastúpení JUDr. E. B., advokátkou so sídlom P. B. X., T., proti žalovanému: **Katastrálny úrad v Trenčíne, M.R. Štefánika 20, Trenčín**, za účasti: **P. D., A., K. X., Ž.**, IČO: X., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. Xo 3/09, X 24/08 zo dňa 03. apríla 2009, na odvolanie žalobcov v 1/ a 2/ rade proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č.k. 13S/56/2009-35 zo dňa 27. apríla 2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č.k. 13S/56/2009-35 zo dňa 27. apríla 2010 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom č.k. 13S 56/2009-35 zo dňa 27. apríla 2010 Krajský súd v Trenčíne zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia domáhali preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. Xo 3/09, X 24/08 zo dňa 03. apríla 2009, ktorým žalovaný zamietol odvolanie žalobcov a potvrdil rozhodnutie č. X 24/2008 zo dňa 09. februára 2009, ktorým Správa katastra v Ilave ako orgán príslušný podľa § 18 ods. 1 písm. b/ zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam v znení neskorších predpisov (ďalej len „katastrálny zákon“) rozhodla o žiadosti žalobcov o opravu chyby v katastrálnom operáte tak, že konanie zastavila podľa § 30 ods. 1 písm. e/ zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov po zistení, že nie je príslušná na konanie a vec nemožno postúpiť príslušnému orgánu.

Krajský súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku stotožnil s názorom žalovaného, že v prejednávanej veci nie sú splnené podmienky na opravu chýb v katastrálnom operáte k pkn. parc. č. X. k.ú. T. podľa ust. § 59 ods. 1 katastrálneho zákona, nakoľko nie je daný rozpor s verejnou listinou alebo s inou listinou a údajmi katastra a zároveň nejde o opravu chýb spôsobených chybami v písaní, počítaní alebo inými zrejmyimi nesprávnosťami. Zdôraznil, že v prejednávanej veci je potrebné považovať za verejnú listinu aktuálny List vlastníctva, keď podľa zápisu vlastníctva na LV č. X. vlastníkom pozemkov je spoločnosť P. D., A. Ž., ktorá nesúhlasila so zmenami vlastníctva podľa označeného listu vlastníctva. Ohľadom tvrdenia žalobcov, že Dohodu o vydaní majetku bývalých urbárikov, komposesorátov a podobných útvarov č. X. zo dňa 26. januára 1995 (ďalej len „Dohoda“) nebolo potrebné podľa zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku (ďalej len „zákon č. 229/1991 Zb.“) predložiť na zápis vlastníctva do katastra nehnuteľností uviedol, že parc. č. X. bola vydávaná v neidentickom stave a pre ďalší postup bol potrebný geometrický plán. Vyslovil, že žalobcovia si museli byť vedomí skutočnosti, že geometrický plán je potrebný nielen pre vytýčenie hraníc pozemku v teréne, ale aj pre jasné a určité vymedzenie vlastníckych vzťahov. Žalobcovia tým, že ďalej nekonali v zmysle uvedenej Dohody a nedali vyhotoviť geometrický plán, dostali sa do situácie, že správa katastra rozhodovala o vklade vlastníckych práv na základe jestvujúcich zápisov vlastníctva v katastri. Dodal, že žalobcovia mali následne možnosť uplatniť reštitučný nárok podľa zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 503/2003 Z.z.“), pričom možnosť podať reštitučnú žiadosť podľa citovaného zákona nevyužili a preto v súčasnosti je možné tento vlastnícky spor riešiť len návrhom na určenie vlastníctva na príslušnom súde z dôvodu, že správny orgán nemá právo rozhodovať v takejto veci.

Proti rozsudku krajského súdu podali žalobcovia v 1/ a 2/ rade prostredníctvom právnej zástupkyne včas odvolanie, v ktorom namietali, že súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, nesprávne vyhodnotil dôkazy, a s predloženými dôkazmi ani s tvrdením žalobcov sa nevysporiadal, následkom čoho vec nesprávne právne posúdil a preto je podľa žalobcov daný odvolací dôvod podľa ust. § 205 ods. 2 písm. d/ a f/ O.s.p.

Uviedli, že opravou chyby v katastrálnom operáte podľa § 59 ods. 1 písm. a/ katastrálneho zákona sa mala dosiahnuť náprava protiprávneho stavu, nakoľko lesný pozemok vo vyvlastňovacom protokole obsahuje poznámku, že nie je predmetom vyvlastnenia podľa § 5 ods. 1 katastrálneho zákona a povinná osoba bola oprávnená s nehnuteľnosťami až do ich vydania oprávnenej osobe nakladať so starostlivosťou riadneho hospodára, avšak nebola oprávnená ju scudzit' ani zaťažiť, a preto žalovaný pokiaľ napriek tomu vykonal prevod vlastníctva, konal na rámec svojich právomocí. Preto považovali žalovaným uvádzaný predchádzajúci súhlas Ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku SR zo dňa 10. septembra 1998 daný k prevodom v roku 1998 a v roku 2006 za nulitný právny úkon, ktorý nemohol byť relevantným úkonom pre zápis zmeny vlastníctva, keďže štát nebol vlastníkom pozemkov, ktoré boli predmetom prevodu, čím došlo k vážnemu pochybeniu žalovaného.

Poukázali na chybu Správy katastra Ilava pri zápise vyvlastňovacieho rozhodnutia podľa geometrického plánu č. X. zo dňa 30. augusta 1968 vyhotoveného Strediskom geodézie a kartografie v Považskej Bystrici, ktorá pred povolením vkladu do katastra neprešetrila, že došlo k pochybeniu v geometrickom pláne a na úkor iného vlastníka bolo zobrať v prospech K. a Š., N. Ž. z pkn. parc. č. X. o výmere 183 750 m². Doplnili, že ak nebol geometrický plán v súlade s obsahom vyvlastňovacieho rozhodnutia, tento nedostatok mal žalovaný bezodkladne avizovať a napraviť, pretože v tejto časti je geometrický plán neplatný. Táto chyba pretrvávala aj naďalej pri zápisoch novovytvorených parciel č. X. a X., stratila sa rozporovaná časť výmery z parc. č. X. a po technicko-hospodárskom mapovaní po zmene parciel z EN na KN-C sa dostali na LV č. X., čím došlo k ďalším neplatným prevodom vlastníctva pod p.v.z. X. na D., A. B., potom v prospech P. K., A. L., č.k. V 865/2006 (po zmene P. D., A. Ž., t.č. vlastníka).

Ďalej uviedli, že účinnosťou zákona č. 229/1991 Zb. dňom 24. júna 1991 zanikli všetky užívacie práva medzi doterajším užívateľom a vlastníkom poľnohospodárskych a lesných pozemkov a k nájmu mohlo dôjsť len dohodou. Lesné pozemky boli odovzdané podľa § 22a cit. zákona späť vlastníkom a v prípade užívania lesnej pôdy S. L., Š. Ž., odš. závod P. B. s U. T. spísali Dohodu o vydaní majetku bývalých urbárikov, komposesorátov a podobných útvarov dňa 26. januára 1995 a vlastníkovi resp. žalobcom vrátili plnú výmeru, ktorú obhospodarovali. Zdôraznili, že uvedená Dohoda o fyzickom odovzdaní majetku nepodlieha žiadnemu schváleniu, lebo nejde o navrátenie vlastníctva podľa § 9 ods. 2 zákona

č. 229/1991 Zb., ale o navrátenie pozemkov, ktoré boli v užívaní. Dodali, že neexistoval žiaden dôvod uvedenú Dohodu predkladať, lebo nedochádzalo k zmene vlastníctva od roku 1921. Vyslovili názor, že po uzavretí Dohody v roku 1995 došlo k neoprávnenému prevodu časti parc. č. X. a takto je neoprávnene zapísaná časť výmery 183 750 m² na súčasného vlastníka.

Vyjadrili nesúhlas s názorom súdu, že žalobcovia nekonali v zmysle Dohody, keď nedali vyhotoviť geometrický plán potrebný pre vytýčenie hraníc pozemku a jasné a určité vymedzenie vlastníckych vzťahov, čím spôsobili, že žalovaný rozhodoval o vklade vlastníckych práv na základe jestvujúcich zápisov v katastri. Uvedený nesúhlas odôvodnili skutočnosťou, že vlastníkom celej parc. č. X. podľa zápisu v pozemkovej knihe č. X. sú žalobcovia, čo doložili v konaní jej výpisom. Nedostatok chýbajúcej výmery bolo podľa žalobcov možné odstrániť z ďalších verejných listín, v ktorých bola výmera uvedená, či už v katastrálnych jutrách alebo v ďalších listinách v hektároch alebo metroch štvorcových. Doplnili, že v Dohode je vrátený lesný pozemok U. v T. v presnej výmere ako ho dostali do obhospodarovania S. L., Š. Ž.. V závere odvolania uviedli, že žalobcovia si reštitučný nárok uplatnili a žiadosť podľa zákona č. 503/2003 Z.z. si podali.

Z vyššie uvedených dôvodov žalobcovia v 1/ a 2/ rade navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č.k. 13S/56/2009-35 zo dňa 27. apríla 2010 zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného č. Xo 3/09, X 24/08 zo dňa 03. apríla 2009 zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu vyslovil názor, že žalobcovia sa pokúšajú prostredníctvom konania o oprave chyby v katastrálnom operáte podľa § 59 ods. 1 písm. a/ katastrálneho zákona dosiahnuť zrušenie rozhodnutia o povolení vkladu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré v čase ich prevodu boli zapísané v operáte katastra v liste vlastníctva, pričom poukazuje na povinnosť správneho orgánu v konaní o povolení vkladu skúmať „pôvodný stav vlastníctva“, hoci podľa uvedeného ustanovenia katastrálneho zákona v katastrálnom konaní o oprave chyby je možné opraviť údaje katastra v prípadoch, v zákone presne vymedzených. Zdôraznil, že v takomto konaní nie je správa katastra oprávnená rozhodovať o prípadnom svojom pochybení v konaní o povolení vkladu vlastníckeho práva.

Poukázal na ust. § 28 ods. 2 katastrálneho zákona, v zmysle ktorého vlastnícke právo k nehnuteľnostiam vzniká, mení sa alebo zaniká vkladom do katastra a súčasne na ust. § 28 ods. 3 cit. zákona, v ktorom sa uvádza, že právne účinky vkladu vznikajú na základe právoplatného rozhodnutia správy katastra o jeho povolení. Dodal, že katastrálny zákon a jeho vykonávací predpis určuje, kto je účastníkom konania o povolení vkladu, ako konanie začína a postup v konaní.

Ďalej uviedol, že povolený vklad vlastníctva sa zapíše do katastra. Podľa ust. § 70 ods. 1, 2 katastrálneho zákona údaje katastra uvedené v § 7 (teda aj údaje o právach k nehnuteľnostiam, údaje o vlastníkoch nehnuteľností) sú hodnoverné, ak sa nepreukáže opak. Zároveň aj údaje o právach k nehnuteľnostiam, parcelné číslo, geometrické určenie nehnuteľnosti, druhu pozemku, výmera poľnohospodárskej jednotky alebo lesnej hospodárskej jednotky sú hodnoverné a záväzné, ak sa nepreukáže opak. V závere vyjadrenia uviedol, že v prípadoch, keď je spochybňované vlastníctvo toho, kto je ako vlastník zapísaný v katastri nehnuteľností o skutočnosti, kto je ich vlastníkom, je príslušný podľa platného práva v Slovenskej republike rozhodnúť zásadne len súd, pričom správnym orgánom táto právomoc nie je daná. Vzhľadom na uvedené považoval rozsudok súdu napadnutý odvolaním za správny a zákonný a navrhol ho v odvolacom konaní potvrdiť a odvolanie žalobcov ako nedôvodné zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 212 ods. 1 O.s.p., prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 a § 250ja ods. 2 O.s.p., a dospel k záveru, že je potrebné napadnutý rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zrušiť podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a podľa § 221 ods. 2 O.s.p. vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmavajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

V intenciách ustanovení druhej hlavy piatej časti O.s.p. „Rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov“ sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím

a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 246c ods. 1 O.s.p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti. Proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa § 103 O.s.p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 19 a § 20 O.s.p. spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva. Každý môže pred súdom ako účastník samostatne konať (procesná spôsobilosť) v tom rozsahu, v akom má spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti.

V prvom rade sa Najvyšší súd Slovenskej republiky zaoberal procesným postavením odvolateľov pred súdom a tým i zákonnosťou ich odvolania.

Spôsobilosť byť účastníkom konania, označovaná aj ako procesná subjektivita, je základnou podmienkou občianskeho súdneho konania a spočíva v existencii spôsobilosti určitého subjektu mať procesné práva a povinnosti. Táto podmienka konania musí byť splnená tak na strane žalobcu, ako i na strane žalovaného, a to v priebehu celého súdneho konania, preto ju súd skúma ex offi nielen po začatí konania, ale i potom.

Spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva (§ 19 O.s.p.). Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že procesnou subjektivitou disponuje buď subjekt, ktorý má hmotnoprávnu subjektivitu, alebo subjekt, ktorému procesnú subjektivitu zákon vyslovene priznáva (ide o subjekty, ktoré zákon expressis verbis za účastníkov konania označuje – ako príklad možno uviesť § 186 ods. 1 O.s.p., § 250ze O.s.p., § 250m ods. 3 O.s.p., etc.). Keďže pozemkové spoločenstvá nespádajú pod druhú z týchto možností, procesnú subjektivitu im podľa tohto ustanovenia priznať nemožno. Pokiaľ ide o hmotnoprávnu subjektivitu, tú treba skúmať z hľadiska hmotnoprávných predpisov.

Občiansky zákonník za účastníkov občianskoprávných vzťahov označuje jednak fyzické osoby, jednak právnické osoby. Keďže pozemkové spoločenstvá nie sú fyzickými osobami, je treba skúmať, či ich nemožno považovať za právnické osoby, ktoré majú (hmotno) právnu subjektivitu vždy (§ 18 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Právnickými osobami sú združenia fyzických alebo právnických osôb, účelové združenia majetku, jednotky územnej samosprávy alebo iné subjekty, o ktorých to ustanovuje zákon (§ 18 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Pozemkové spoločenstvá nie sú združeniami osôb, ani účelovými združeniami majetku, či jednotkami územnej samosprávy, preto je v ďalšom treba skúmať, či ich osobitný zákon za právnické osoby nepovažuje.

V súčasnosti je úprava pozemkových spoločenstiev obsiahnutá v zákone č. 181/1995 Z.z. o pozemkových spoločenstvách (ďalej len „zákon o pozemkových spoločenstvách“), v zmysle ktorého takéto spoločenstvo môže vzniknúť ako spoločenstvo bez právnej subjektivity alebo ako spoločenstvo s právnou subjektivitou (§ 9 zákona o pozemkových spoločenstvách). Spoločenstvo s právnou subjektivitou sa zakladá zmluvou o založení spoločenstva s právnou subjektivitou vlastníkov podielov spoločnej nehnuteľnosti a vzniká dňom registrácie spoločenstva v registri pozemkových spoločenstiev, ktorý vedie príslušný obvodný lesný úrad (§ 11 ods. 1, 2 zákona o pozemkových spoločenstvách).

Zo súdneho spisu odvolací súd zistil, že dňa 05. júna 2009 bola na Krajskom súde v Trenčíne podaná žaloba, ktorou sa žalobca označený ako „Z. U. a Č. L. D. P., X. L.-T.“ domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného č. Xo 3/09, X 242/08 zo dňa 03. apríla 2009 a súčasne žiadal, aby súd potvrdil vlastnícke práva žalobcu k pozemkom vyňatých v Rozhodnutí o rozšírení DP T. č. Výst. 43/1969- -330-A/20 zo dňa 27. januára 1971, priznal mu náhradu škody a vydal predbežné opatrenie, ktorým zakáže všetky ťažobné práce v DP T.. Podaná žaloba je podpísaná V. K. ako predsedom združenia a je opatrená odtlačkami pečiatok dvoch subjektov a to Z. U., P. S. L.-T., IČO: X. a L. D., P. S. L.-T., IČO: X.. Na výzvu krajského súdu bolo predložené plnomocenstvo na zastupovanie v konaní pre advokátku JUDr. E. B., kde sú ako splnomocnitelia uvádzané opäť dva už spomenuté subjekty Z. U., P. S. L.-T., IČO: X. a L. D., P. S. L.-T., IČO: X.. Následne krajský súd uznesením č.k. 13S/56/2009-25 zo dňa 02. júla 2009 konanie v časti týkajúcej sa vlastníckeho práva žalobcov k vyňatým pozemkom z rozšírenia DP T., v časti o náhradu škody a o návrhu na vydanie predbežného opatrenia zastavil, pričom v úvodnej časti uznesenia označil ako žalobcov v 1/

a 2/ rade dva vyššie uvedené subjekty. V zápisnici o pojednávaní zo dňa 27. apríla 2010 je ako žalobca označený subjekt Z. U. a Č. L. D. P. S. L.-T., avšak obsah prednesov právnej zástupkyne žalobcu zaznamenaný v zápisnici zahŕňa žalobcov viacerých. Odvolací súd ďalej zistil, že aj rozsudok č.k. 13S/56/2009-35 zo dňa 27. apríla 2010, ktorým krajský súd žalobu zamietol v úvodnej časti obsahuje označenie žalobcu ako Z. U. a Č. L. D. P. S. L.-T., pričom v samotnom texte rozhodnutia súd na viacerých miestach používa označenie „žalobcovia“.

S ohľadom na zistené rozpory v označení žalobcov resp. určení okruhu účastníkov konania na strane žalobcu vykonal odvolací súd šetrenie prostredníctvom Registra pozemkových spoločností Obvodného lesného úradu Považská Bystrica (zverejneného na internetovej stránke www.lesnyurad.sk), v ktorom sú zapísané dve spoločnosti a to Z. U., P. S. a L. D., P. S.. Zároveň zistil, že aj v Registri organizácií vedenom Štatistickým úradom Slovenskej republiky (www.statistics.sk) sú zapísané dva subjekty a síce Z. U., P. S., IČO: X. a L. D., P. S., IČO: X..

Dôsledkom uvedených pochybení zo strany krajského súdu je odňatie možnosti žalobcom konať pred súdom, keď nemohli uplatniť procesné práva, ktoré im poskytuje Občiansky súdny poriadok, na ochranu ich práv vyplývajúcich z hmotnoprávneho predpisu, nakoľko zo súdneho spisu nie je zrejmé, s akým subjektom krajský súd ako so žalobcom resp. žalobcami konal v prejednávanej veci a nevykonal šetrenie za účelom získania dokladov preukazujúcich ich právnu subjektivitu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto musel napadnutý rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. v spojení s § 250ja ods. 3 vetou druhou O.s.p. zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O.s.p.).

V ďalšom konaní bude úlohou krajského súdu odstrániť procesné vady, ktoré nastali v postupe súdu v prejednávanej veci, za účelom objasnenia, kto je v tejto veci žalobcom a žiadať o predloženie zmluvy o založení spoločnosti preukazujúcu jeho právnu subjektivitu a tým aj jeho subjektivitu procesnú.

V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd i o náhrade trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 vetou prvou O.s.p.).

Odvolací súd sa vecou samou nezaoberal z dôvodu, že v tomto štádiu preskúmacieho konania sa posudzovalo len procesné právne postavenie žalobcov v tomto konaní.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 10. marca 2011

JUDr. Eva Babiaková, CSc., v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Dagmar Bartalská